

Предавањем проф. др Милоша Ковића Епархија ваљевска обележила век од васпостављања Патријаршије СПЦ

У крилу Српске Цркве настало је стварање и уобличавање српског народа

Епархија ваљевска је у среду, 7. децембра 2022. године, обележила век од васпостављања Патријаршије СПЦ, свечаним сабрањем које је у Вишем јавном тужилаштву у Ваљеву отворио Преосвећени Епископ ваљевски г. Исихије, док је предавање на тему “Сто година после: један век од васпостављања Патријаршије СПЦ” одржао проф. др Милош Ковић. Преносимо извештај Епархије ваљевске, уз видео снимак сабрања:

Прослављајући 100. годишњицу васпостављања Патријаршије Српске Православне Цркве, сећамо се свих њих који су јеванђељем, јатаганом, плугом или везом и преслицом уткали у нас све оно што је вредно живљења и умирања у овом пролазном свету, а чиме ћемо такође стати пред Творца. Стати као народ Божји, народ Светог Саве и свих Немањића, народ Светог

Кнеза Лазара и косовских витезова, народ Војводе Мишића, врлих и учених Ненадовића, народ Владике Николаја и Оца Јустина, народ великана које је готово немогуће побројати. Народ, у Христа обучен и Христу заувек предан, казао је Преосвећени Епископ ваљевски Г. Исихије, отварајући сабрање у Вишем јавном тужилаштву, којим је Епархија ваљевска утиснула свој печат обележавању великог јубилеја Српске Цркве- обнове њене самосталности чиме је у новоствореној Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, након Великог рата, остварена заветна идеја о духовном уједињењу Срба са различитих простора (изгубљеног укидањем Патријаршије 1766), које ће донети бројне духовне плодове, драгоцене за очување српског националног бића до данашњих дана.

Краљевина СХС, потоња Краљевина Југославија, у којој се 1920. године збива овај велики историјски догађај, засигурно за српски народ није што ће, када је реч о потирању српског идентитета, након Другог светског рата бити Социјалистичка федеративна република Југославија. Мада, чини се да ни у њој нема паралелног проучавања историје Цркве и државе, што доводи до тога да не разумемо своју историју, указао је др Милош Ковић, редовни професор опште историје новог века на Филозофском факултету у Београду. Не разуме се значај Српске Цркве, иако се народ, нити његова свест, не може одвојити од ње, а разлог томе јесте у вековној секуларизацији наше културе, која је почела крајем 18. века као један глобални европски феномен (немачки романтизам пре свега), те довела до претварања једног заветног народа у „народ језика“, а црквена заједница претворена у заједницу језика што ће утрети пут југословенству. У том процесу, вера и Црква се склањају из јавне у приватну сферу, јер је Црква доживљавана као сметња. Потом долази период комунизма након 1945. у коме наступа гоњење каквог није било никада пре. Црква је гурана на маргине друштва, указао је проф. др Милош Ковић. Завет српског народа- опредељење за Царство небеско дато је у времену Светог Саве и Светог Симеона Немање, а потом потврђен у Косовском завету. То нису, истакао је др Ковић, приче националистички оријентисаних историчара 20. века, јер о томе има много изворне грађе. Српски народ је народ древне свести, који још од средњег века зна шта је жртва за отечество, насупрот многим народима створеним у новије време. Српска Црква је чувала култ националних светитеља- Немањића и оних који ће доћи после њих. Култ, сачуван моштима светитеља и житијима.

У историји европских народа нема такве династије какви су били Немањићи. Дакле, већ ту је дато оно што ће се касније изградити да би настала она свест коју ми данас баштинимо... У време туђинске власти, (посебно 1557-

1776), сматрају многи историчари, настало је у крилу Српске Цркве стварање и уобличавање народа- истакао је др Ковић.

Црквене старешине- патријарси, митрополити, епископи и свештеници били су и духовне и световне старешине српског народа. Многи од њих, попут Јована Кантула и Теодора Вршачког, подизали су устанке и били свирепи уморени од непријатеља.

Пећка Патријаршија је била чувар предања, државе и традиције, али и политички представник српског народа. И то је оно што се не разуме. Ако вам је Црква призната од стране Турске Порте, ви постојите. Ако није, вас нема. Црква је била одговорна за српски народ. Обновљала је његово духовно и демографско јединство- указао је предавач.

Подсетивши на великана ваљевског краја Проту Матеју Ненадовићу, народног старешину, духовника и војника, дипломату и законодавца, који управо Закоправило Светог Саве узима за узор првог српског законодавства и, наглашава Ковић, управо из те перспективе треба да разумемо његов поступак. Подсетивши на старозаветну књигу Макавеја, проф. Милош Ковић навео је примере српских свештеника и монаха, који су јеванђеље заменили јатаганом и борили се заједно са војском за слободу свог народа и отаџбине. Такође, смисао и идеју Карађорђевог устанку дала је управо Црква. Указавши на период исламизације и унијаћења, које историја бележи нарочито након укидања Пећке Патријаршије, проф. Ковић је оценио да су Срби престали да буду Срби управо напуштањем Цркве, јер је она чувала оно суштинско у бићу српског народа. Начинивши осврт на догађаје из 20. века: Конкордатску кризу, расколе у Македонији и Америци, појаву МАСПОК- а, рушење Његошеве капеле, Устав из 1974. године и друге удараца које је СПЦ претрпела, предавач је истакао да је она ипак успела да сачува углед у свету и над њом је спроведена много мања контрола државе у поређењу са Румунском и Бугарском Црквом, будући да је била спремна да се успротиви властима када би уочила појаве духовних странпутица. Личности попут Владике Николаја и Оца Јустина, те његових високошколованих ученика, потоњих Епископа Амфилохија, Атанасија и Иринеја, однеговале су духовност, која је донела препород у новије доба. Наравно, не треба заборавити ни Владикау Лаврентија, захваљујући чијој храбрости су штампана дела Владике Николаја.

Говорећи о данашњим приликама у духовном животу, проф. др Милош Ковић је истакао да су данас храмови пуни младих људи, да постоји мноштво хуманитарних организација, које делују уз благослов Цркве, а крајем 20. века видели смо и јунаке који су у боју на Кошарама посведочили да су кадри да, попут славних предака, положе живот за отаџбину. Српска Црква је прво и

последње упориште српског народа, закључио је проф. др Милош Ковић.

У уметничком делу програма наступили су ваљевски гимназијалци Софија Ненадовић и Лазар Дивнић и Етно група Културно- уметничког друштва „Крушик“.

Наредно предавање у Вишем јавном тужилаштву 22. децембра ове године одржаће др Биљана Пиргић, дечји психотерапеут.

```
<span data-mce-type="bookmark" style="display: inline-block; width: 0px; overflow: hidden; line-height: 0;" class="mce_SELRES_start"></span>
```

mitropolija.com